

FOLKEHØGSKOLERÅDET

Norsk Folkehøgskolelag (NF) • Noregs Kristelige Folkehøgskolelag (NKF)

Folkehøgskolene
Folkehøgskoleorganisasjonene
Folkehøgskolebladene

J.nr. 17/06/Rundskriv
FHSR-rundskriv 03-06
Oslo 31.januar 2006

FOLKEHØGSKOLERÅDETS HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG TIL NYE FORSKRIFTER

Vedlagt følger Folkehøgskolerådets høringsuttalelse til departementets forslag til nye forskrifter.

Med hilsen for Folkehøgskolerådet

Lars Sigve meling /s/
leder

Odd Arild Netland
sekretær

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

J.nr.15/06/C.1.07

Oslo 31. januar 2006

FORSKRIFT TIL FOLKEHØGSKOLELOVEN – HØRINGSUTTALELSE

Folkehøgskolerådet viser til departementets forslag til ny forskrift til Folkehøgskoleloven av 6. desember 2002.

Folkehøgskolerådet er kjent med høringsuttalelsene fra Norsk Folkehøgskolelag og Norges Kristelige Folkehøgskolelag og støtter og viser til disse. I tillegg ønsker Folkehøgskolerådet å uttale følgende:

- a. Generelt: Folkehøgskolerådet har tidligere i møter med departementet imøtegått behovet for nye forskrifter og er fortsatt av den formening at de gjeldende forskriftene, som bare har vært brukt i tre år, er gode og tjenelige for skoleslaget. Det vil alltid være innkjøringsperioder for tilpassing av nytt regelverk, slik også ved innføringen av forskriftene av 17. desember 2002. I dialog med skolene ville det vært fullt mulig å bruke gjeldende forskrifter til god og fornuftig forvaltning og kontroll.

Departementet skriver i sitt høringsforslag at bakgrunnen for nye forskrifter er erfaringer fra tilsyn og evalueringen gjort av kortkursvirksomheten utført av ECON.

Folkehøgskolerådet så på et tidlig stadium i siste tilsynsrunde at det kunne vært tjenelig for både skoler og departement at Rådet var med i en dialog ved å være til stede på møtene. Departementet sa imidlertid nei til dette. I møte med departementet i juni 2005 ble spørsmålet tatt opp med statssekretær Bergesen som ikke så noen grunn til at Folkehøgskolerådet **ikke** skulle være med. Høsten 2005 har det ikke vært gjennomført tilsyn på skolene.

ECON gjennomførte en undersøkelse av reise – og friluftslivskortkurs. Spørsmålsstillingen ga svært små muligheter til utdypende svar. I tillegg presenteres et skolesyn/pedagogisksyn som skiller mellom læring og aktivitet. Dette er fjernt fra folkehøgskolens tradisjon hvor nettopp læring og aktivitet er to sider av samme sak. Til tross for dette skriver ECON:

”...de aller fleste skolene i vårt utvalg holder seg innenfor de rammene som regelverket gir, både når det gjelder kortkursenes andel av virksomheten og varigheten på kursene.”

- b. Til forslaget til nye forskrifter og de enkelte paragrafene ønsker Folkehøgskolerådet å uttale følgende:

Generelt:

Folkehøgskolerådet foreslår at folkehøgskole skrives med g og ikke y. G er gjennomført i navnet til de aller fleste skolene, bare 8 skoler skriver folkehøyskole.

Til de enkelte paragrafene:

§ 1. Virkeområde – ingen merknader

§ 2. Definisjoner – ingen merknader til punktene a-d. Når det gjelder punkt e er Rådet usikker på om definisjonen er den beste og at den kommuniserer etter intensjonen.

§ 3. Kunngjøring av kurs

Folkehøgskolerådet støtter at kursene, både lange og korte skal være åpne for alle. Imidlertid vil Rådet poengtere viktigheten av å kunne arrangere både målrettede kurs og samarbeidskurs. Dette blir også støttet av NOU 2001:16 Frihet til mangfold.

”Folkehøgskolene bør bidra aktivt til gjennomføringen av Kompetansereformen ved å utvikle kortkurstilbudet rettet mot lokalsamfunnet, arbeidslivet og grupper som har behov for tilrettelagt og fleksibel opplæring.” (s.22)

Folkehøgskolerådet mener at til tross for ”åpne for alle” vil for eksempel afatikere være bedre tjent med at det også kan arrangeres kurs som er spesielt myntet på dem.

Folkehøgskolerådet foreslår følgende tekst:

Kurs som inngår i tilskuddsgrunnlaget er åpne for alle, og må være offentliggjort gjennom annonsering, kurskatalog eller på annen tilfredsstillende måte.

Folkehøgskolene kan også gjennomføre målrettede kortkurs for bestemte grupper, enten som egne kurs eller som samarbeidskurs.

Eventuelle opptakskriterier må offentliggjøres for alle kurs.

Kurs som inngår i tilskuddsgrunnlaget må kunne dokumenteres og være i overensstemmelse med de rammer som er gitt for kursordninger i § 4, jf. § 12. Hvert kurs skal være en selvstendig enhet, organisert med egen plan og kan ikke være del av et annet kurs eller arrangement.

§ 4. Kursordninger

a) Langkurs – ingen merknader

b) Kortkurs

Folkehøgskolerådet ønsker å tydeliggjøre skolens ansvar for alle kortkursene og foreslår derfor at skolens eget personale må ha minimum 25 prosent av undervisningen på hvert enkelt kortkurs. Ved å innføre denne begrensingen mener Rådet at oppknyttingen av enkeltkurs mot skolens målsetting blir tydeligere. Eierforholdet til kortkursene, også ansvaret på reisekurs blir tydeligere med denne regelen.

Reisekursene er også utrykk for en bevisst og villet opplæring på skolen og på reisene, i form av tradisjonell læring og erfaring og opplevelse. Disse kursene er med på å tydeliggjøre skolenes satsing for å få fram det globale ansvaret.

Rådet innser at innføringen av 25 prosentregelen på alle kortkurs vil føre til uønskede resultater for Nordnorsk Pensjonistskole og for Norsk Senter for Seniorutvikling. Rådet vil derfor be om at disse to skolene får en særordning i forhold til dette punktet. J.fr. 7 i lov om folkehøgskoler.

Folkehøgskolerådet ønsker ikke å være en godkjenningssinstans, men vil, i samarbeid med folkehøgskolekontorene, fortsette å være et rådgivende organ som skolene kan henvende seg til for å få tilbakemelding på alle kurs, både korte og lange. Folkehøgskolerådet ønsker også å intensivere dette arbeidet.

Folkehøgskolerådet foreslår følgende tekst:

Undervisningsomfanget på kortkurs skal være på minst 12 timer, og normalt minst 4 timer hver dag.

Maksimalt elevtall på enkeltkurs er 120 pst. av internatkapasiteten, jf. § 6.

Kurs som har reising som del av opplegget, skal settes inn i en pedagogisk sammenheng og en del av kurset skal foregå på folkehøgskolen.

Skolens eget personale må ha minst 25 prosent av undervisningen på hvert enkelt kurs.

§ 5. Utenlandske elever

Departementet foreslår at 10 prosent av elevene ved en folkehøgskole kan være statsborgere av land utenfor EØS. Inneværende skoleår er i underkant av 1 prosent av elevmassen elever fra land utenfor EØS-området. For de fleste skolene vil ikke en grense på 10 prosent være noe problem, men for noen ganske få skoler som spesielt har lagt opp opplæring av fremmedspråklige med en høy timeresursbruk, vil det være viktig å ha mulighet til å ta opp nok fremmedspråklige elever. Folkehøgskolerådet foreslår derfor at prosentsatsen økes til 20.

Folkehøgskolerådet foreslår følgende tekst:

Maksimum 20 prosent av elevene ved en folkehøgskole kan være statsborgere av land utenfor EØS-området og Nordvest-Russland. Begrensningen gjelder kun utenlandske statsborgere som har oppholdstillatelse i utdanningsøyemed.

§ 6. Internat – ingen merknad

§ 7. Rapportering av elevtall

Folkehøgskolerådet vil understreke at Stortinget i Inst. O nr. 85 til folkehøgskolelovet sier at "... det elevtalet ein legg til grunn for finansieringa vert å rekna ut fra det elevtalet skolen har på eit tidleg tidspunkt etter skolestart." Folkehøgskolerådet mener derfor at innføringen av to telledatoer er i strid med Stortingets vilje.

Departementet foreslår å ta bort den ekstra vektingen av elever på kortkurs. Folkehøgskolerådet går sterkt i mot dette. Resultatet av bortfall av vekting vil være at bare kortkurs med et høyt antall elever vil være regningssvarende. Dette vil igjen føre til færre kortkurs og at skolene ikke får mulighet til å ta det ansvar de bør i sitt nærmiljø. Folkehøgskolene er tidligere, både fra departement og Storting utfordret til å ta ansvar for kompetanseheving i nærmiljøet (se også merknad på s.1). Ved ensidig å satse bare på langkursene blir også skolene mer sårbare for svingninger i forhold til elevrekrutteringen.

Folkehøgskolerådet vil også vise til ECON-rapporten som peker på de positive sammenhengene mellom kortkurs og langkurs hvor kortkursene bidrar til faglig utvikling som også kommer langkursene til gode. (5.3)

Folkehøgskolerådet ønsker at skolene skal rapportere elevtallet til Utdanningsdirektoratet gjennom et egnet system, for eksempel Navi, utviklet av WIS i samarbeid med skolene. Rapporteringen via SSB har vist seg å innebære så mange feilmuligheter at Folkehøgskolerådet de siste årene har måttet samle inn korrigerte elevtall fra skolene. Folkehøgskolerådets innsamlede tall har dannet grunnlag for tilskuddsberegningen og ikke SSB-tallene.

Folkehøgskolerådet foreslår følgende tekst:

Folkehøgskolene skal rapportere elevtallet på langkurs per 1. oktober hvert år til Utdanningsdirektoratet eller til den departementet bestemmer.

Deltidselever regnes om til heltidselever ved å dele antall kurstimer per uke på 24. Elever på kurs som går over færre enn 190 dager, regnes om til årselever etter gjeldende tabell.

Elevtallet på kortkurs rapporteres samlet per kalenderår per 1. februar. Bare den som har deltatt på minst 75 prosent av kurset rapporteres. Elever på kortkurs regnes om til årselever etter gjeldende tabell.

Tilskuddsberettigede kursdager skal ha minst 4 undervisningstimer. To kursdager med minst 2 timer undervisning hver dag, kan regnes om og rapporteres som en kursdag.

Rapport om kursvirksomheten skal sendes til Utdanningsdirektoratet eller til den departementet bestemmer innen de frister departementet fastsetter. Departementet fastsetter på grunnlag av disse rapportene skolens årselevtall.

§ 8. Elever som teller dobbelt ved beregning av tilskudd

Folkehøgskolerådet tolker departementets forslag slik at det legges opp til tre slags dokumentasjoner:

1. Om at det foreligger en redusert funksjonsevne hos eleven.
2. Om hva slags tilretteleggingsbehov dette utløser som elev på folkehøgskole.
3. Om hvordan de økte ressursene er benyttet til tiltak for den/dem det gjelder.

Folkehøgskolerådet mener det er gode grunner til at det andre av disse leddene bør utgå: Det er stor variasjon mellom folkehøgskolene i fagtilbud og grad av tilrettelegging for funksjonshemmede. En og samme elev med redusert funksjonsevne vil kunne ha ulike behov for tilrettelegging ut fra valg av skole, ofte også ut fra valg av fag-/linjetilbud på skolen. Det er den enkelte folkehøgskole, i samarbeid med eleven, foresatte og eventuell innsøkende instans, som er nærmest til å vurdere om det vil være et særskilt tilretteleggingsbehov og hvilke tiltak som i så fall er nødvendige for å kunne gi et forsvarlig tilbud til eleven. Delvis av de samme grunnene, og ut fra egen faglig integritet, tror Folkehøgskolerådet også en del eksterne instanser vil vegre seg for å foreskrive folkehøgskolene hvilke tiltak som trengs i det enkelte, konkrete tilfelle.

Folkehøgskolerådet er enige med departementet i at redusert funksjonsevne ikke i seg selv utløser dobbelttelling. Men Rådet mener altså at både av praktiske og prinsipielle grunner må avgjørelsen om hvilke tiltak som eventuelt er nødvendig, tas av den enkelte folkehøgskolen i samarbeid med elever og sakkyndige. Dobbelttelling vil bare være aktuelt der skolen har dokumentasjon både for den reduserte funksjonsevnen til en elev og for hvilke tiltak/ressursbruk denne har utløst. Dette er en forenkling, og Folkehøgskolerådet kan ikke se at det vil svekke myndighetenes kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.

Folkehøgskolerådet foreslår følgende tekst:

Elev som på grunn av redusert funksjonsevne er avhengig av støtte og hjelp i den totale pedagogiske situasjonen, regnes som to elever. Skolen skal ha dokumentasjon fra ekstern instans for at eleven har en redusert funksjonsevne som kan utløse et særskilt tilretteleggingsbehov ved folkehøgskolen. Skolen vurderer i samarbeid med søker og sakkyndig et tilrettelagt opplegg som utløser dobbelttelling. De økte ressursene skal brukes til tiltak for den det gjelder, og det skal foreligge dokumentasjon for bruken. All dokumentasjon skal være tilgjengelig for eventuell kontroll.

På spesielle kurs for grupper av elever med redusert funksjonsevne, må skolene redegjøre for den reduserte funksjonsevnen og bruken av de ekstra ressursene.

For enkeltelever som tas opp på spesielle vilkår gjennom avtaler med kommuner eller trygdeetat, må en eventuell dobbelttelling oppgis til kommune eller trygdeetat som en del av finansieringsgrunnlaget.

§ 9. Tilskuddsmodell

Folkehøgskolerådet mener at departementets forslag til "forenkling" verken er ønskelig eller tjenelig. Folkehøgskolerådet har ikke mottatt signaler fra noen skoler om at nåværende modell er vanskelig å forstå eller vanskelig å bruke. Tvert i mot er modellen en god rettesnor for skolene til å bruke ved utregning av tilskudd og timeresurs. Modellen er også enkel å forvalte.

Folkehøgskolerådet foreslår følgende tekst:

Alle skoler skal ha tilskudd fra alle tre tilskuddselementer som er fastsatt i folkehøgskoleloven § 4: basistilskudd, tilskudd per elev og tilskudd til husleie.

Basistilskudd gis med samme beløp til alle skolene.

*Tilskudd per elev gis etter formelen: elev * relasjonstall * kronesats. Relasjonstallet er avhengig av antall elever: Opp til og med elev nr. 75 er relasjonstallet 2,4 og fra og med elev nr. 76 og oppover er relasjonstallet 1,7. Kronebeløpet fastsettes av departementet etter Stortingets behandling av statsbudsjettet. Grunnlaget for tilskuddsfastsettingen er gjennomsnittlig årselevtall for de tre siste årene forut for foregående år.*

Departementet fordeler tilskudd til husleie på grunnlag av innstilling fra Folkehøgskolerådet.

§ 10. Regnskap – ingen merknad

§ 11. Revisjon – ingen merknad

§ 12. Folkehøgskolens kontroll

Folkehøgskolerådet har ingen merknader til teksten i og for seg, men vil peke på det uheldige å måtte ha rundskriv for å utdype nye forskrifter. Etter vår mening sier ikke siste del av vedlagte rundskrivsforslag noe vesentlig utover det forskriftsteksten sier.

§ 13. Departementets og Riksrevisjonens kontroll – ingen merknad

§ 14. Kvalitetsutvikling

Folkehøgskolerådet foreslår at innrapporteringsdatoen settes til 1. juli og ikke 1. juni. Dette fordi de fleste skolene avslutter sitt hovedkurs i midten av mai og en utsetting av rapporteringsfristen med en måned vil gi skolene bedre tid med slutføringen av selvevalueringsrapporten.

Folkehøgskolerådet foreslår følgende tekst:

Hver skole skal utarbeide dokumentasjon som klargjør og definerer skolens verdigrunnlag og målsetting. Dokumentasjonen skal også omfatte prosedyre for selvevaluering, kvalitetssikring og kvalitetsutvikling.

Skolen utarbeider hvert år selvevalueringsrapport. Rapporten sendes innen 1. juli til departementet. Departementet kan foreta periodiske metaevalueringer.

§ 15. Kvalifikasjonskrav til undervisningspersonalet – ingen merknad

§ 16. Taushetsplikt – ingen merknad

§ 17. Reaksjonsformer ved brudd på forskriftene eller manglende oppfylning – ingen merknad

§ 18. Ikrafttredelse – ingen merknad

Folkehøgskolerådet takker for muligheten til uttalelse i forholdet til forslaget om nye forskrifter og håper også på en positiv dialog før nye forskrifter vedtas.

Med hilsen for Folkehøgskolerådet

Lars Sigve Meling/s/
Leder

Odd Arild Netland
Sekretær